

24.7.2024

Museonjohtaja

**Helsingin kaupunginmuseon lausunto Aleksanterinkatu 1:n päivä-
koti Aleksin perusparannushankkeeseen liittyvästä koekuopitukses-
ta**

HEL 2024-010257 T 10 06 00

Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimialan Tilat-palvelun Hankeyksikkö 2:n Projektitiimi 5 on pyytänyt Helsingin kaupunginmuseolta lausuntoa päiväkoti Aleksin perusparannuskohteen hankesuunnitteluvaiheen koekuoppien kaivamisesta kiinteistöllä 91-1-7-1 (osoite: Aleksanterinkatu 1/Meritullintori 4). Helsingin kaupunginmuseo lausuu asiasta arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta.

Mainittu tontti, mukaan lukien päiväkotirakennuksen alapuolella olevat maakerrokset ja niitä ympäröivät katualueet ovat osa muinaismuistolain (295/1963) perusteella rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä, jonka nimi on Vironniemen Helsingin vanha asemakaava-alue. Kohteen tunnus on muinaisjäännösrekisterissä 1000006099. Kohde on historiallisen ajan asuinpaikka. Alueella on sijainnut Helsingin kaupunkirakenteita 1600–1800-lukujen ajalta. Muinaismuistolaki määrää, ettei kiinteän muinaisjäännöksen alueella saa kaivaa tai muokata maata ilman museoviranomaisen lupaa.

Päiväkodin tontin kohdalla on sijainnut 1600-luvun lopulta lähtien Helsingin tärkein satamapaikka, johon kaikki kaupunkiin tuolloin suuntautunut ulkomaan laivaliikenne on pitänyt saapua tullausta varten. Karttatietojen perusteella päiväkodin alueella on ollut 1600-luvun lopulla satamalahden rantavajoja ja laiturirakenteita. Samalla kiinteistöllä, naapurissa sijaitsevan vanhan tulli- ja pakkahuoneen (osoite: Mariankatu 3) rakennuksen sisällä ja pihamaalla tehtiin arkeologisia tutkimuksia 2018–2019, joissa löydettiin runsaasti 1600- ja 1700-luvun esineitä sekä rakenteita. Edellä mainitun rakennuksen ja päiväkodin pihamaiden rajalta löytyi maan alta hirsi- ja kivirakenteita, jotka liittyvät todennäköisesti paikalla isovihan aikana (1713–1721) sijainneen venäläisen linnoituksen kurtiinivalliin.

Päiväkodin rakennus on valmistunut 1850–54. Rakennus on toiminut aikaisemmin niin ikään tulli- ja pakkahuoneena. Rakennuksen perustusten kuntoa tutkittiin 1979 koekuopituksella, jolloin sen kiviperusta havaittiin perustetuksi puupaalutetun hirsiarinan päälle. Perustusrakenteiden tutkimus on nyt tarkoitus tehdä uudelleen. Tutkimuksessa kaivetaan rakennuksen vierelle neljä koekuoppaa, joista kaksi pihamaalle ja

24.7.2024

Museonjohtaja

kaksi katualueille. Lisäksi on varattu mahdollisuus kahdelle varakuopalle. Kuopat ovat kooltaan 2 x 2 metriä ja niiden suunnitellut syvyydet vaihtelevat 2,5–3,5 metrin välillä.

Museoviraston intendentti Teija Tiitinen ja Helsingin kaupunginmuseon tutkija John Lagerstedt keskustelivat kohteen arkeologisesta tutkimustarpeesta 8.7.2024. Tällöin todettiin, että perustusrakenteiden tutkimuksessa koekuopat ja mahdolliset muut tontille ja katualueelle tehtävät kaivannot on toteutettava arkeologisia kenttätutkimuksia tekevän toimijan valvonnassa. Valvonnassa tulee noudattaa Museoviraston antamaa ohjeistusta arkeologisista tutkimuksista. Tutkimuksesta laadittu raportti toimitetaan tilaajan lisäksi Museovirastoon sekä Helsingin kaupunginmuseoon. Tutkimuksen kustannuksista vastaa työn teettäjä. Ohjeet arkeologisten kenttätöiden tilaamiseen ja lista kenttätöitä tekevistä toimijoista löytyy osoitteesta:

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>

Mikäli perustusrakenteen tutkimuksessa todetaan, että päiväkotia Aleksin perusparannus edellyttää lisää kaivutöitä kiinteistöllä sijaitsevan rakennuksen, piha-alueen tai katualueiden kohdalla, on asiasta otettava viipymättä yhteyttä Helsingin kaupunginmuseoon.

Lisätiedot

John Lagerstedt, tutkija, puhelin: 310 28328
john.lagerstedt(a)hel.fi

Minna Sarantola-Weiss
vs. museonjohtaja